

Handläggare: Christina Lenander
Telefon: 08 508 33 001

Till
Utbildningsnämnden
2011-01-20

I rättan tid? Om ålder och skolstart.

Svar på remiss från kommunstyrelsen angående utbildningsdepartementets betänkande "I rättan tid? Om ålder och skolstart." SOU 2010:67 Dnr: 001-2766/2010.

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår utbildningsnämnden att besluta följande:

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen "I rättan tid? Om ålder och skolstart."
2. Beslutet justeras omedelbart.

Tomas Persson
Direktör

Håkan Edman
Grundskolechef

Sammanfattning

Regeringen önskar synpunkter på förslagen i betänkandet om flexibel skolstart. I direktiven till utredningen förtydligas begreppet flexibel skolstart till att avse att ett barn ska kunna börja i årskurs ett i grundskolan på höst- eller vårterminen det kalenderår barnet fyller sex eller sju år eller på vårterminen det kalenderår barnet fyller åtta år, allt efter föräldrarnas beslut. Utredaren påtalar farhågor för att en försöksverksamhet med flexibel skolstart kan leda till försämrade möjligheter för de barn som ingår i försöket.

Enligt förvaltningens mening är möjligheten till flexibel skolstart redan stor, men utnyttjas av mycket få föräldrar. Information om möjlighet till flexibel skolstart inom det befintliga regelverket borde spridas och de försök som pågår med flexibel skolstart borde vidare utredas och analyseras, innan en större försöksverksamhet med flexibel skolstart påbörjas.

Ärendets beredning

Ärendet har handlagts inom grundskoleavdelningen.

Bakgrund

Utbildningsdepartementets remiss ”I rättan tid? Om ålder och skolstart.” (SOU 2010:67) har av kommunstyrelsen överlämnats till utbildningsnämnden för yttrande.

Regeringen beslutade den 29 oktober 2009 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att analysera och föreslå hur införandet av en försöksverksamhet med flexibel skolstart i grundskolan skulle genomföras. I uppdraget ingick att ta fram ett skolmognadsprov som stöd för föräldrarnas beslut om skolstart.

Utredningens överväganden och förslag

Av utredningen framgår att det idag i forskningen saknas tydliga belägg för att en tidig, flexibel skolstart skulle vara gynnsam för elevers senare skolprestationer. Det finns inte heller något vetenskapligt stöd för att bedriva undervisning i åldersblandade grupper.

Mot denna bakgrund aktualiserar utredaren ett antal målkonflikter och dilemman i uppdraget att utforma en försöksverksamhet med flexibel skolstart. En försöksverksamhet bör planeras med utgångspunkt i vetenskaplig kunskap och forskning om barns utveckling och lärande under de tidiga skolåren och ett möjligt praktiskt genomförande, så att inte försöksverksamheten riskerar att ge de barn som deltar i försöket försämrade förutsättningar för barnets kognitiva och sociala utveckling. Utredaren anser att en sådan försöksverksamhet kan ifrågasättas. Utvärdering och analyser av effekterna av försöksverksamheten på elevernas resultat kommer inte att kunna göras förrän efter flera år. Även om försöksverksamheten utvärderas successivt, är det först 2019 som hela resultatet ska redovisas.

Utredningen föreslår två skolstartstillfällen i grundskolan per läsår, vid höst- och vårterminsstart. Den flexibla skolstarten kommer att innebära att undervisningen organiseras i åldersblandade grupper. Eleverna som vid sex, sju eller åtta års ålder startar i grundskolan vid vårterminen, kan antingen bilda en egen grupp eller flytta in i en redan befintlig klass efter rektors beslut. De elever som har börjat på

vårterminen ska, efter en individuell bedömning, hänföras till årskurs två eller tre senast inför elevens femte termin. Om eleverna, som börjat vid vårterminen, går in i redan befintliga klasser, tillhör de redan en årskurs med höstterminsstart. Inför elevens femte termin, skall skolan bedöma om eleven skall gå kvar i klassen, som går sin sjätte termin, i klass tre, eller om eleven skall flytta ned till en klass med elever som går sin fjärde termin, i klass två.

Detta innebär att varje elev som börjar i grundskolan på vårterminen antingen kommer att få en termin kortare eller en termin längre skolgång i grundskolan. Det innebär också att eleverna kan få byta kamratgrupp flera gånger under grundskoletiden. För lärarna innebär det att klassens sammansättning förändras genom att grupper av nya elever kommer in vid flera tillfällen.

Även förskoleklassens verksamhet påverkas av en försöksverksamhet med flexibel skolstart. Genomströmningen där kommer att påverkas, då barnen kan stanna i förskoleklassen en, två eller tre terminer. Det går inte att på förhand bedöma nettoeffekten av detta. Däremot kan det bli svårigheter för fritidshemmen, om de får ta emot större barngrupper med yngre barn än tidigare. Det kommer att kräva en personalökning.

Föräldrarnas val skall avgöra när barnet skall börja skolan. Som stöd för föräldrarnas beslut föreslås att utredningen skulle lämna förslag på ett skolmognadsprov. Något sådant prov presenteras inte, då skolan har i uppdrag att ta emot elever och anpassa utbildningen till varje elevs förutsättningar och behov. Däremot rekommenderas vårdnadshavarna att låta den professionella personalen i förskolan/ förskoleklassen vara med och bedöma om ett barn skall börja tidigare eller senare i grundskolan.

Skolverket föreslås ansvara för utvärdering av försöksverksamheten och för att skriva allmänna råd för förskoleklassen och ett stödmaterial för att utveckla samverkan mellan förskola, förskoleklass, grundskola och fritidshem. Skolverket får även i uppdrag att ta fram ett informationsmaterial för att öka kännedomen om de bestämmelser som reglerar skolstarten i förskoleklass och grundskola.

Förvaltningens synpunkter och förslag

I dag kan ett barn börja i grundskolans första klass höstterminen det år barnet fyller sex, sju eller åtta år. Kommunen har skyldighet att anvisa barnen plats i förskoleklass från och med höstterminen det år som barnet fyller sex år till dess att barnet skall börja fullgöra sin skolplikt. Barn får tas emot i förskoleklassen före höstterminen det år då barnet fyller sex år. En flexibel skolstart i förskoleklass är redan nu möjlig med nuvarande bestämmelser. Den möjlighet till flexibel skolstart som finns i dag har få vårdnadshavare utnyttjat. Intresset för flexibel skolstart förefaller inte vara stort hos föräldrarna.

Utbildningsförvaltningen instämmer i utredarens farhågor över en försöksverksamhet, som riskerar att ge de deltagande barnen försämrade förutsättningar för sin utveckling och sitt lärande. Den forskning som finns redovisar tveksamhet inför flexibel skolstart och undervisning i åldersblandade grupper. Försöksverksamheten, som den beskrivs, kommer att bli krävande för skolorna att planera och leda till att flera elever undervisas i åldersblandade grupper.

De elever som efter föräldrarnas beslut föreslås få börja i första klass vid vårterminen kommer att vara antingen sex, sju eller åtta år gamla, när de kommer till en första klass med elever, där de flesta har gått tillsammans i två år. Fyra terminer senare skall dessa elever bedömas av skolan och antingen fortsätta i klassen eller flyttas ned en klass. Att individualisera undervisningen så att varje elev får sin rätt till undervisning tillgodosedd, kommer att ställa stora krav på lärarna och på den pedagogiska miljön i skolan.

Utbildningsförvaltningen anser att information om möjligheten till flexibel skolstart inom det befintliga regelverket borde spridas och att de försök som pågår med flexibel skolstart borde ytterligare utredas och analyseras, innan en större försöksverksamhet med flexibel skolstart påbörjas.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden beslutar att detta tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen ”I rättan tid? Om ålder och skolstart.”
SOU 2010:67.

Bilaga

Sammanfattning av remissen ”I rättan tid? Om ålder och skolstart.” SOU 2010:67.

